

Maktubm k-dige kēn Pōl raan̄iñ eglizn Kōrint ki Kupm mētn taar taadjeki doobm gen dooy maktubm k-dige kēn Pōl raan̄iñ eglizn Kōrint ki

Kēn Pōl raanga raan̄ maktubm deetn gen Kōrintge se bo jaay naan̄ ōñ labar jee Kōrint ki ō ter naade raan̄ tōl maktubge dēna ute naapa kici (koñ 2.3). Gōtn se, Pōl ute jee al-Masigen Kōrint ki se, taarde baa ōk mētn naap eyo. Taa naan̄ se bo kōr naan̄ terl te gōtde ki ey bōrt se, naan̄ raan̄den taa aden terl kingde. Maak̄y maktubiñ ki se Pōl taad jeege tu ute doobm ō di jaay naan̄ tēd debm kaan̄ naabm Isa se, kēn je deek̄y ō naan̄ se Isa al-Masi bo ōliñ naaba. Kēn gen Pōl ki num naan̄ se nakiñ kaan̄ naaba sum. Ōo maak̄y naabiñ kēn naan̄ tēd se, naan̄ ōñga nakgen ōñō kēn aan don̄ ki, ōñga dubar ō nakgen kēn ōl beere deb ki ō ute naan̄ se kic bo naan̄ ōñ aayga kaamina. Nabo nak̄y naan̄ je se gōtō baa se paac jeege 'jeel Raa Bubu ō Isa al-Masi. Kēn Pōl jaay taad taa naan̄ maliñ se, nak̄y kēn naan̄ je se, jee Kōrint ki an̄ baatiñ eyo ō 'kōñ baatn dooyiñ kēn naan̄ dooydēno se ey kici (koñ 1-7). Gen k-dige se, Pōl raan̄den ō jee ōk maala se, k'noog jee al-Masigen Jeruzalem ki (koñ 8-9). Gen k-mōtōge tu se, Pōl taadden ō jee kēn tēd rode aan gōo jee kaan̄ naabm Isa al-Masige se j'ōñte booy kuun taarde (koñ 10-13).

Pōl raan̄ ōl tōōse egliz kēn Kōrint ki

¹ Kēn ara maam Pōl, *m'debm kaan̄ naabm Isa al-Masi aan gōo kēn *Raa maakiñ jen ro ki ō maam m'raan̄ maktubm ese se ute genaajege, Timote. Naaje k'tēdsen tōōse naase ki jee *eglizn kēn maak̄y gēger kēn Kōrint ki ute jee Raagen paac̄n̄ taa naan̄ Akayi ki ute magaliña. ² Ōñ

Bubjege Raa ḡ Mēljege Isa *al-Masi asen tēdn bēede ḡ asen kēdn lapia.

Raa debm ed kaay kaama jeege tun maakḡ dubar ki

³ K'ṭōomki Raa, Bubm Mēljege Isa *al-Masi, naaḡ se Bubm kēn bēeḡ dēna ḡ naaḡ ḡo Raa debm ed kaay kaama ute maraadiḡa. ⁴ Maakḡ nakge tun ḡḡ kēn aan dojege tu paac se, naaḡ ḡo debm edjeki kaay kaama. Ute kaay kaam kēn Raa edjeki se, naajege kic num j'aḡki kaasn gen kēdn kaay kaama jeege tun maakḡ nakge tun ḡḡ se kici. ⁵ Aan gḡo naajege j'ḡki dubar dēna ute al-Masi se, bin ḡo ute dōobm al-Masi se Raa edjeki kaay kaam dēn bin kici. ⁶ Kēn nakḡ ḡḡ jaay aanga doje ki kic num, taa Raa asen kēdn kaay kaama kēn asen kōl gōtn kaaj ki. ḡo naaje jaay Raa edjen kaay kaama se taa naase kic ḡo dubar aanga dose ki num aḡki kōḡ kaasa aan gḡo kēn naaje dubar aan doje ki jaay j'ḡḡ j'aasiḡ se kici. ⁷ ḡo naaje k'jeel maakje ki kōnd dojen jaay j'ōnd do naase ki se, kōnd do mēc. Taa naaje k'jeele naase ḡḡkiga dubar ute naaje se, bin se Raa asen kēdn kaay kaama aan gḡo naaḡ tēdo naaje ki se kici.

⁸ Anum naase genaagen dōobm al-Masi ki, naaje k'je naase aki jeele taa naaḡ Azi ki se k'dabarjenoga dēn aak eyo. ḡo dubar kēn naaje k'j'ḡḡo se deeloga doje, naaje k'saapo j'ḡo naaje se j'kōḡ kaaj ey sum. ⁹ Deere, naaje se k'saap j'ḡo biije naḡga sum, naaje j'kooyo. Naḡo, naaje se j'ōnd doje do naaje malinge tu eyo, num naaje j'ōnd doje do Raa ki, naaḡ ḡo debm lee dur jeege daan yoge tu. ¹⁰ ḡo Raa se ḡdjenoga doje maakḡ yo kēn gōtn ese se ḡo naaḡ ajen kōōdn doje kuuy daala. Deere, naaje se j'ōnd doje doḡ ki, gōt kuuy kic ḡo naaḡ utu ajen kōōdn doje daala. ¹¹ Naase kic ute keem Raa kēn naase aki keem se, naase ajeki noogo. ḡo ute tōnd mētn kēn jeege dēna tōnd mētn

Raa taa naaje se, Raa ajen tēdn bēē. Ute naan̄ se jeege dēna 'tōom Raa taa bēē kēn naan̄ tēdfjen se.

Gōtn Pōl uun doa je baa Kōrint ki nabo ōḡ baa te eyo

¹² Anum nakḡ tēdfjen jaay naaje k'tōom roje se, naaje k'jeelin̄ maakje ki, kingjen naaje j'inḡ maakḡ jeege tu, ō tap tap ute naase se, j'ingo ute kēn mēt ki ō ute maakḡ kalaḡ naan̄ Raa ki. Num naaje k'j'ingo bin se ute jeel-taar gen̄ jikilinge eyo, num ute bēē Raa kēn tēdfjen se. ¹³⁻¹⁴ Deere, taargen naaje k'lee k'raansesin̄ se, naaje k'raansen te taar dīm kuuy eyo, num taargen naase 'lee 'dooyin̄ki ō 'booy ōkin̄ki se. Aan gōō borse naase naka kaam kalaḡ 'booy ōkjekiro te metin̄ paac ey se, num maam m'saap naase utu ajeki 'booy kōkḡ mala mala ō kēse bo taar kēn maam m'je taada se: *ḡii kēn Mēljege Isa ade baa se, naaje k'tōom roje ute naase ō naase kic lē aki tōom rose ute naaje kici.

¹⁵ Deere, maam m'jeel maakum ki maam m'je m'ḡaa gōtn naase ki bo deet jaayo, taa bin se naase aki kōḡ bēē maam kēn m'ḡaa gōtse ki dōol di se. ¹⁶ Maam m'kiin̄ gōtse ki se m'ḡaa Masedoan ki ō kēn m'tērl tērl Masedoan ki kic bo, m'ade kaal dose ki. ō naase bo amki je nakḡ kēn am m'kaasn̄ gen̄ baa merte taa naan̄ Jude ki. ¹⁷ Kēn maam m'uun do gen̄ baa merte se, ute maakum paac ey la? Ey lē nakḡ maam m'ḡaa baa tēda paac se, m'tēdin̄ aan gōō gen̄ jikilingen do nak kēn kalaḡ sum bo kēn naade baan̄ baa tēda num deek ō: «Yēē» ō «Yēē eyo» se la? ¹⁸ Taar se Raa kic bo jeele, do taar kēn kalaḡ se, naaje j'ōḡ k'taadseno te j'ō: «Yēē» ō «Yēē eyo». ¹⁹ Taa maama, Silban ute Timote kēn k'ḡaadō k'taadsen taar Goon Raa Isa *al-Masi gōtse ki se, do taar kēn kalaḡ sum bo, naaje k'taad te ey «Yēē» ō «Yēē eyo». Num gaḡ taar naaje k'taad se, daayum «Yēē». ²⁰ ō nakḡ kēn Raa taadō utu tēd se, ute doobm al-Masi

se paac 'tɛdn mɛt ki. Bin ɓo ute ro Isa al-Masi se, naaje k'deekki j'ɔki: *amin Raa ki ɓen *nookɓ rɔna. ²¹ Raa ɓo ken dɔɔkɓeki ute al-Masi k'tɛdkiga tɔɔg se ɔ naan ɓo debm tɛdjeki k'tɛdkiga jee naange. ²² Naan ɓo debm ken tɛdjeki nakɓ kaakɓ jeele, keɓe Nirlin ken naan ɛdjeki maakjege tu ken je deekɓ ɔ naajege se k'tɛdkiga jee naange ɔ ute naan se, naan je ajeki taadn ɔ utu ajeki keɓn nakɓ ken naan taado ɔ utu ajeki keɓ se.

²³ Maam se ɔn Raa am tɛdn saaduma ɔ maam se le m'taad taar mɛt ki. Ken maam jaay baate terlo maakɓ geger ken Kōrint ki se, m'je m'asen tujn maakse eyo. ²⁴ Naaje k'je j'asen tɛdn utu taa tɔɔg eyo ɓen kaal maakse do Raa ki, taa kaal maakse le, naase utu ɔkiŋki tɔɔgɔ. Anum naaje k'je j'aki tɛdn naaba tɛle, taa naase kic ɓo maakse raapo.

2

¹ Maam se m'uunoga doa, m'kɔɓ terl ɔtse ki jaay, m'asen ɓaa tujn maakse ey sum. ² Anum ken maam jaay 'tujsega maakse se, maam kic ɓo maakum 'taju, bin se nam am tɛɓum jaay maakum raap se ɔtɔ, taa naase le paac, maakse tujga. ³ Ken ɔlumo jaay m'raaɓseno maktub se, taa maam m'je eyo kaad ken m'ɓaa ɔtse ki se, jeegen am keɓn maak-raap se ɓo, 'terl am tujn maakuma. Maam m'jeel maakum ki, ken maam jaay maakum raap se, naase kic ɓo 'paacki maakse 'raapo. ⁴ Kaad ken maam m'raaɓseno se, maam maakɓ maak-tuj ki ɔ m'maakɓ kaa-maan ki ɔ m'uun nirlum dena dose ki. Maam m'raaɓseno se taa m'asen tujn maakse eyo, num taa aki jeele maam se, m'jese den aak eyo.

Pɔl taad ɔ: debm tɛɓga *kusiŋ se, k'tɛɓin kaldɛ

⁵ Ken deba jaay tujga maakɲ jeege se, kese naan̄ tujum maakɲ maam eyo, num naan̄ tujsen maakɲ naase paacki. Nabo taar se j'ɔ̄nte 'tɛdɪ̄nki 'deel doa. ⁶ Gen debm bin se, ken jee dena uuninga kaamin̄ se bo, beɛnga sum. ⁷ Taa naan̄ se bo naase 'tɛdɪ̄nki kaldɛ, ɔ̄ ɛdɪ̄nki kaay kaama, ey num sɔm maak-tujɲ ese se 'deel don̄a. ⁸ 'Booyki m'asen taada, debm bin se 'taadɪ̄nki tal, naan̄ 'jeele, naase se 'jen̄ki. ⁹ Anum ken ɔlumo jaay maam m'raanseno maktubm se, ken naase jaay 'tookki taarum paac lɛ, maam m'kaakɲ jeel ro ki. ¹⁰ Num 'booyki m'deekseni: debm jaay naase 'tɛdɪ̄nkiga kaldɛ se, maam kic m'tɛdɪ̄nga kaldɛ, ken maam bo m'tɛdɪ̄nga kaldɛ naan̄ al-Masi ki kic num, taa naase. ¹¹ Bin bo *Bubm sitange ajeki kɔɲ kaan̄ dal eyo, ɔ̄ nakɲ naan̄ je tɛda se lɛ, naajege k'jeelin̄ki tak.

Pɔl uun nirlin̄ do Tit ki

¹² Ken maam jaay m'aan̄ maakɲ geger ken Troas ki gen taadn̄ Labar Jiga gen *al-Masi jeege tu se, ey num gɔtn se Mɛljege ɔ̄dumga doobo ute maraadin̄a. ¹³ Nabo ken m'aan̄ jaay m'ɔɲ te genaam Tit ey se, maakum tap bo ɔɲ daar eyo. Gɔtn se maam m'iin̄ m'ɔɲ genaagen doobm al-Masi ki ɔ̄ m'baa taa naan̄ Masedoan ki.

*Ute Isa *al-Masi se naaje k'cirkiga nakge paac*

¹⁴ K'tɔ̄mki *Raa, ute doobm al-Masi se daayum naan̄ tɛdɪ̄jeki k'leeki j'ɔ̄kki mɛtn̄ Isan cir nakge paac se. Gɔtn baa se paac Raa ɔ̄ljen naaje se bo k'taad̄ taar al-Masi se jeege tu taa an̄ jeele. ɔ̄ taar naan̄ se lɛ, tec aan̄ gɔɔ nakɲ oot nijimi ken oot wɔk dɔ̄d̄ gɔtɔ̄ baa se paac se. ¹⁵ Deere, naajege se k'teck̄i aan̄ gɔɔ nakɲ oot nijimi ken al-Masi ɛd̄ Raa ki se. Naajege k'taad̄ki taar al-Masi jeege tun Raa utu aden kaaja ɔ̄ jeege tun Raa utu aden kut kici. ¹⁶ Jee mɛtingen uun doobm kutu se lɛ, nakɲ ootn̄ nijim ese se ootden aan̄ gɔɔ nakɲ ooyga kooyo ken aden kɔl gɔtn̄ yo ki ɔ̄ jee mɛtingen

kuuy uun doobm kaaja se le, nakɔ ootn nijim ese se ootden aan gɔɔ nakɔ ɪŋg zεεɛ ken aden kəl gɔtn kaaj ki. Num naabm magal ese se tap bo naja jaay an̄ kaasn gen tɛdn naan̄ se? ¹⁷ Naaje se k'tecki aan gɔɔ jee dengen kuuy eyo, ken lee taad taar Raa jeege tu tɛdn̄ aan gɔɔ nakɔ suukɔ gen kɔŋ dim ro ki se. Num gan̄ k'tɛdkiga kalarɔ ute al-Masi se, naaje k'taadki taar mɛt ki ute maakɔ kalarɔ aan gɔɔ jee ken Raa bo ɔldeno.

3

**Raa* dɔɔk kiji ute jeege se kɛse bo jee tɛdn naabinge

¹ Naase aki taadn̄ ɔki naaje se k'baagga magal roje daal ne? Lɔ naaje kic bo k'je j'ajen raan̄ kɛdn̄ maktub jije ki taa j'anjen jeel ro ki aan gɔɔ jee mɛtɪŋgen k'raan̄deno maktub jide ki jaay baado taadsen naase ki ɔ je naase kic adeki raan̄ kɛd kic la? ² Maktubm naaje se, naase malinge. Naan̄ se k'raan̄inga raan̄ maakje ki ɔ maktubm se jeege paac dooyina ɔ jeelina. ³ Deere, naan̄ se tood tal, naase se bo maktubm ken **al-Masi* raan̄ina ɔ edjesin̄ kaam jije. Naan̄ raan̄in̄ se ute maan nakgen k'raan̄ ro maktubge tu se eyo, num ute **Nirl* Raa zεεɛ. Naan̄ raan̄in̄ te ro tircil ki eyo, num naan̄ raan̄in̄ maakɔ jikilimge tu.

⁴ Ken ɔlje jaay naaje k'taadsen bin se, taa ute doobm al-Masi se, naaje k'jeel maakje ki naaje se k'j'ɔnd doje do **Raa* ki. ⁵ Naaje kaljeki sum se j'aas tɛdn̄ dim eyo, num Raa bo tɛdjen j'aasga gen tɛdn̄ nakgen se. ⁶ Naan̄ bo tɛdjekiga j'aaskiga gen tɛdn̄ jee tɛdn̄ naabm ken Raa dɔɔk kiji ute jeege se. ɔɔ dɔɔkɔ ken Raa dɔɔk kiji ute jeege se iino ro **Ko* Taar ken Raa εdo Musa ki eyo, num naan̄ se iino gɔtn **Nirl* Salal ki, taa *Ko* Taar ken Raa εdo Musa ki se, ɔl jeege maakɔ yo ki anum gen *Nirl* Salal se ɔl jeege gɔtn kaaj ki.

⁷ Do dɔkin̄ se, *Ko* Taar ken Raa εdo Musa ki se, Raa raan̄ino ro tircil ki. Kaad ken naan̄ raan̄in̄ raan̄ se **nookɔ*

Raa tēf gōtō wōr kēlēŋ. Bin ɓo daan kaam *Musa kic ɓo wōr bin kici ɔ gaan *Israelge se ɔŋ ɔnd kaamde ro daan kaam Musa ki eyo taa daan kaamin se wōr ɔs kaam ki kiric, naɓo tēdga sum ɓo tēf gōtō. Num kēn Ko Taar kēn Raa ɛdo Musa ki ɔl jeege gōtn yo ki jaay taadn nookŋ Raa ɔ tēf gōtō wōr kēlēŋ se, ⁸ daala, met kando Raa 'taadn nookiŋa jeege tu, kaad kēn Nirl Salal tēdn naabiŋ se. ⁹ Taa Ko Taar kēn Raa ɛdo Musa ki se, tēf ɓōrō ooc do jeege tu ɔ ute naan se kic ɓo taadn nookŋ Raa se, met kando dōkŋ kēn Raa dōk kiji ute jeege jaay tēdŋeki k'tēdki jeege aak ɓe naaniŋ ki se, naan se ajeki taad nookŋ Raa cir naan se daal ey la? ¹⁰ Nookŋ Raa kēn wōrō gōtō do dōkiŋ kēlēŋ se, jaay k'dōjiŋ ute nookŋ kēn Raa dōk ute jeege kiji se, nookŋ kēn do dōkiŋ se aas te dim naaniŋ ki eyo. ¹¹ Deere, dōkŋ kēn Raa dōko do dōkiŋ ute jeege se tiŋg te gen daayum eyo. Ute naan se kic ɓo Raa taadga nookiŋa, num met kando dōkŋ kēn Raa dōko kiji ute jeege gen daayum se, magal cir naan se dōko.

¹² Taa naan se ɓo naaje k'jeel maakje ki, nakŋ naaje j'ɔnd doje ro ki se ɓo, naaje k'taadiŋa. ¹³ Naajege se k'tēdki aan gō gen Musa eyo kēn daan kaamin wōrga num, naan aaliŋ kala taa gaan Israelge se ɔŋ aasiŋ gen kaakŋ tēŋiŋ eyo daan kaamin kēn wōr ɔs kaam ki kiricŋ ɔ kēn tēdga num cōkō cōkō jaay 'deel se. ¹⁴ Num gan gaan Israelge se ɔŋ booy ɔk metn taar se eyo. Jaaki kic ɓo, metjildege booy ɔk ey kici. Kēn naade jaay dooy Kitapm kēn Raa dōko do dōkiŋ ute jeege se, naade booy ɔk metn nakgen se eyo aan gō jeelde se k'deebinga deeb ute kala. Anum deb dōkga ute al-Masi jaay ɓo kala se tēdn gōtō ɔ naan se booy ɔk metn taar se. ¹⁵ Deere, jaaki kic ɓo kēn naade jaay dooy dooy Kitapm Musa se, naade booy ɔk metiŋ eyo, aan gō jeelde se k'deebinga ute kala. ¹⁶ Aan gō Kitapm Raa taadni: Kēn Musa jaay ɓaaga naan Raa ki se, naan ɔdn

ute kal daan kaamin̄ ki se naatn.* ¹⁷ Taa Mēljege se naan̄ nirli ɔ̄ gōtn jaay Nir̄l Mēljege utu se, jeege ɔ̄j dode. ¹⁸ Ɔ̄ naajegen paac̄n j'aalkiga maakjege do al-Masi ki se, kal daan kaamjege tu se, Raa ɔ̄d̄inga naata. Naajege j'aakki nook̄ɲ Mēljege ɔ̄ nookin̄ se tɛd̄jeki naajege k'tec̄in̄ki tece. Bin ɔ̄ nook̄ɲ Raa j'aakin̄ gōtn naajege tu se, daayum ziid̄n ɔ̄aa ute naan̄ina. Kese ɔ̄ naabm Nir̄l Mēljege tɛd̄ina.

4

Kōrbōtn maak̄ɲ dukul n̄ɛɲj ki

¹ Taa naan̄ se ɔ̄o aan̄ gōɔ *Raa ute b̄ɛɛɲa ɛd̄jega naabin̄ ese se kaam jije se, naaje j'ɔ̄k maakje t̄ɔ̄gɔ ro ki. ² Nakgen jig ey ken k'tɛd̄in̄ k'j'ɔ̄yin̄ k̄ɔ̄ɔ ute nak̄ɲ ɔ̄kɔ̄nge se, naaje k't̄er̄ld̄enga naaga. Naaje se k'j'aaɲ nam dal eyo ɔ̄ taar Raa kic l̄ɛ, k't̄er̄lin̄ kaam kuuy eyo. Num gan̄ taar m̄ɛt ki se, naaje k'taad̄in̄ tood̄ tal, bin ɔ̄ naɲa naɲa kic ɔ̄ jeel maakin̄ ki, naan̄ Raa ki se taar naaje k'taad̄ se taar m̄ɛt ki. ³ Anum jee m̄ɛt̄inge Labar Jigan gen̄ *al-Masi ken naaje k'taad̄den se, naade booy ɔ̄k te m̄ɛtin̄ eyo. Jeeld̄e se aan̄ gōɔ k'deebinga ute kala. Kese gen̄ jeege ɔ̄aa ɔ̄aa gōtn kut ki. ⁴ Jeege ese se aal maakd̄e do Isa ki eyo, taa *Bubm sitange, naan̄ ɔ̄o raa ken do *duni ki se, gaasde ɔ̄j jeel ɔ̄k m̄ɛtin̄ eyo taa naade 'k̄ɔ̄ɲ kaak̄ɲ gōtn w̄ɔ̄ɔ gen̄ Labar Jigan gen̄ al-Masi se eyo. Ey num k̄ese ɔ̄o ken taad̄n̄ *nook̄ɲ al-Masi, ɔ̄ al-Masi se naan̄ ɔ̄o ken tec Raa mala mala se. ⁵ Num naaje se k'taad̄ taa ro naaje mal̄inge eyo, anum naaje k'taad̄ j'ɔ̄: al-Masi se, naan̄ Mēl jeege paac. Num naaje se l̄ɛ, taa Isa se, k'taad̄sen j'ɔ̄ naaje se k'jee tɛd̄n̄ naabsege. ⁶ Taa Raa ese sum ɔ̄o ken d̄eeke ɔ̄: Ɔ̄ɲ gōtn w̄ɔ̄ɔ se, 'w̄ɔ̄ɔr maak̄ɲ gōt ken ɔ̄d̄ɔ,* ɔ̄ naan̄ ɔ̄o debm 'w̄ɔ̄ɔrjen maakjege kici. Ɔ̄o gōtn w̄ɔ̄ɔr ese ɔ̄o taad̄jeki nook̄ɲ Raa ɔ̄

* 3:16 Aak Ekz 34.34. * 4:6 Aak J̄ɛN 1.3.

nookŋ Raa ese se ʋo kɛn j'aakiŋ wɔɔr kɛlɛŋ daan kaam Isa al-Masi ki se.

⁷ Num naaje se k'tec aan gɔɔ dukul nɛnjɛ nabo ɔk kɔrbɔtn Raa maak ki. Bin num tɔɔŋɔɔ deel do ese se iino gɔtn Raa ki, ey num gɔtn naaje ki eyo. ⁸ Kaam ara kaam ara paac ʋo gɔtɔ tɛdʒɛn ɔɔŋɔ, nabo nakgen se ɔŋ deel te doje eyo; doobm roje tap ʋo k'jeel eyo, nabo ute naan se kic ʋo j'ɔŋ doobm kɛn k'j'ɔɔdn doje. ⁹ Jeege lee dabarje kaam ara kaam ara nabo Raa resjen te eyo; k'tɔnd k'tundje naan ki nabo j'ɔŋki cirjen te eyo. ¹⁰ Daayum jeege je ajen tɔɔlɔ aan gɔɔ kɛn naade je adɛ tɔɔl Isa se, bin ʋo ute naan se jeege kaakŋ jeele, Isa se utu iŋg zɛɛɛ ɔɔ naan ʋo debm kɛn ʋɔɔbjeki j'utu j'iŋgki zɛɛɛ se kici. ¹¹ Maakŋ kingje ki se jeege je ajen tɔɔlɔ aan gɔɔ kɛn naade tɔɔlo Isa se, bin ʋo ute tɔɔgjen gɔtɔ se kic ʋo, naaje j'ooy te eyo. Kɛse ʋo kɛn taad jeege tu j'eele, Isa se naan utu iŋg zɛɛɛ. ¹² Bin ʋo naaje se k'took gen lee nirl yo ki, taa ute Labar Jigan naaje k'taadsen se, naase aki kɔŋ kaaja.

¹³ Kitapm Raa taad ɔɔ: *Maam m'aalga maakum do Raa ki; taa naan se ʋo maam m'taad taariŋ jeege tu.*[†] Taa naaje kic ʋo j'aal maakje tec aan gɔɔ debm kɛn Kitap taadno se, taa naan se ʋo naaje k'taad taariŋ jeege tu kici. ¹⁴ Naaje k'jeelki debm duro Mɛlʒɛge Isa se, naan utu ajeki dur ute Isa kici ɔɔ naan anjenki ʋaa ute naase tɛlɛ naaniŋ ki. ¹⁵ Nakŋ naaje k'serkiŋ paac se, taa asen noogo, bin ʋo bɛɛ Raa se 'ziidn ʋaa ute naaniŋa do jeege tu ɔɔ jeege 'ziidn tɛdn dɛna kɛn an tɔɔmɔ ɔɔ naade paac taa naapki an nooko.

¹⁶ Taa naan se ʋo naaje j'ɔk maakje tɔɔgɔ. K'jeelki, daa rojege se tɔɔgiŋ nan ɔkɔ ɔkɔ bini an kɔliŋ yo ki. Num gan bii-raa Raa ɛdʒeki tɔɔgiŋ maakjege tu ɔɔ 'tɛdʒeki jee kiji.

[†] 4:13 Aak KKR 116.10.

¹⁷ Nookη Raa kēn j'utu k'l'aki kēnd maak ki jaay j'aki kōη bēe se k'dōōjiη ute dubargen bōrse j'ōηiηki do duni ki ara se, j'aakki dubarjege se aas dīm eyo wō dubarjege se naan̄ cōkō sum bō utu 'deele. Wō naan̄ se daapjeki daap bō gen kēnd maakη nookη Raa kēn tiηg gen daayum daayum se.

¹⁸ Anum naajege se, j'ōndki kaamjege do nakge tun j'aakiη ute kaamse eyo, num do nakge tun k'l'ōη k'l'aakden eyo. Taa nakgen k'l'ōη k'l'aakden ute kaama se utu 'deele, num gan̄ nakgen j'ōη j'aakden ey se bō, 'tiηg gen daayum daayum.

5

¹ Deere, k'jeelki, kēn rojegen kēn tec aan gōō kōrōr do naan̄ ki se jaay 'tujga kic bō, *Raa utu ajeki kēdn ro kuuy aan gōō bēe maakη raa ki. Wō ro se tec aan gōō bēe kēn jikilinge lee wō se eyo, num naan̄ se Raa bō mēl kōbina. Wō bēe ese se 'tiηg gen daayum. ² Kaad kēn naajege k'l'utuki do naan̄ ki ara se, naajege k'dōη k'saap j'ōl koje pir k'je nana nana kic bō, Raa an̄ kēdn ro kiji kēn iino maakη raa ki se. ³ Kēn Raa jaay edjekiroga ro kiji kēn iino maakη raa ki se, kojege se 'kōη lee aan gōō kēn naan̄ wō ro ey se sum.

⁴ Num kaad kēn naajege j'utuki ute daa rojegen kēn tec aan gōō kōrōr se, naajege k'dabar k'lee k'daay k'dēs dēs aan gōō jeegen uuno daam deere. Deere, naajege se k'je daa rojege se 'tēdn gōt eyo, num naajege k'jeki Raa ajeki tērl rojege kiji aan gōō debm uus kala kiji do kaliη ki, bin bō ro kijin 'tiηg gen daayum se naan̄ bō pēlekη daa rojegen kēn utu 'kooy se. ⁵ Raa mala bō 'daapjeki taa j'aki kōη ro kijin ese se, wō Niriη kēn naan̄ edjekiro se, naan̄ jejeki taadn wō utu ajeki kēdn nakη kēn naan̄ taad wō utu ajeki kēd se.

⁶ Taa naan̄ se bō daayum naajege j'ōkki maakjege tōōō. Anum k'jeelki kēn naajege jaay j'utu k'jee daa roge bōrt se, naajege j'utu k'dōkki k'l'aanki te gōtn Mēljege tu eyo.

⁷ Taa do naan̄ ki se, naajege k'j'ingki bo ute kaal maak̄n̄ ken naajege k'j'aalki maak̄jege don̄ ki se sum, ey num ute kaamjege se j'ōn̄ j'aakin̄ki eyo. ⁸ Deere, naajege se j'okki maak̄jege tōōg aak eyo. Ɔo daa rojegen aan gōō bee se, naajege k'je j'an̄ teec̄n̄ kōn̄ naata gen baa king cee Meljege tu. ⁹ Ken naajege bo j'utu j'ingki do naan̄ ki, ey le rojegen aan gōō bee se bo k'teec k'j'ōn̄inkiga naata gen baa king cee Meljege tu kic bo, ken deet deet se, k'tedki nak̄n̄ ken tōōlin̄ naan̄ ki. ¹⁰ Taa bii kalan̄ se naajege paac j'utu j'aki baa naan̄ *al-Masi ki taa naan̄ ajeki kōjn̄ bōōrō dojege tu. Gōtn se nāna nāna kic bo j'an̄ kōgn̄ bedin̄ do naabin̄ ken naan̄ tedo kaad̄ ken naan̄ tingo do naan̄ ki; ken naan̄ tedoga bee ey le bee eyo, j'an̄ kōgn̄ bedin̄ do naabin̄ ken naan̄ tedo.

Raa je jeege paac kōkn̄ taasa ute naana

¹¹ Gen beer Meljege tu sum se, naaje k'jeel metina. Taa naan̄ se bo naaje k'je jeege paac 'took̄n̄ do taar ken se. Naaje se le, Raa jeel ok̄je mala mala Ɔo maam m'saap, naase kic bo, maakse ki se 'jeel ok̄jeki mala mala kici. ¹² Naase se 'taadki Ɔoki naaje se k'magal magal roje daala. Gōto! Naaje se k'magal magal roje eyo, num gan̄ naaje se k'taad̄sen doobm ken naase anki tōōm rose ute naaje. Bin bo jee ken baagga taad̄n̄ taargen inḡ kusu roje ki se, naase adeki kōn̄ terle. Taa jee se le, ted̄n̄ nak̄n̄ ken naade je jeege bo aden kaak sum, ey num ken maakde ki eyo. ¹³ Jee metinge jaay taad̄ Ɔo naaje k'jee derlge se. Ken naaje bo k'jee derlge kic num, taa Raa. Ken naaje bo k'jee metekge le, taa j'asen noogo. ¹⁴ K'jeelki, nak̄n̄ naaje k'tedki paac se, maakje *al-Masi bo Ɔjeki k'tedin̄ki. Ɔo k'jeelki, deb kalan̄ jaay ooyga taa jeege paac se, bin se aan gōō jeege paac naan̄ Raa ki se, ooyga ute naana. ¹⁵ Taa al-Masi se ooy taa jeege paac; bin bo jeegen utu inḡ zere se 'ted̄n̄ nak̄n̄ ken tōōlden

naade ki eyo, num t'edn nakɔ kɛn tɔlin naan kɛn ooyo ɔɔ duroga taa naade se.

¹⁶ Taa naan se bo mɔɔtn, jikilimge se, naaje j'ade kaal maak ki aan gɔɔ kɛn jikilimge lee aal naapa maak ki se eyo. Do dɔkin al-Masi jaay bo j'aaliŋo maak ki aan gɔɔ goon debkilimi kic bo bɔrse se, naaje j'aakin kaam kɛn bin ey sum. ¹⁷ Bin bo debm jaay dɔkga ute al-Masi se, naan tɛdga debm kiji. Ɔɔ kinŋin do dɔkin se lɛ deelga, bɔrse nakge paac tɛdŋa kiji.

¹⁸ Nakgen ese se paac, Raa bo tɛdina. Ɔɔ naan ɔlo al-Masi se, taa j'aki kɔkɔ taasa ute naan Raa. Ɔɔ naan ɛdɔjenga naabin kaam jije se taa j'ano baɔ ute jeege gen kɔkɔ taasa ute naana. ¹⁹ Deere, ute al-Masi se, Raa naan mala bo ɔkoga taasa ute jikilimge. Kaad kɛn se *kusiŋ jikilimgen tɛdɔ se, naan tɔndo te met eyo. Anum, naan ɔlje se taa k'baɔ taadn jeege tu j'ɔɔ: Raa se, je kɔkɔ taasa ute naase. ²⁰ Taa naan se bo naaje se k'tɛdkiga bi al-Masige. Bin bo j'eemsen nɔɔ ute doobm naaje se aan gɔɔ Raa mala bo danŋeno ɔɔ ute ro al-Masi se: ɔkki taasa ute Raa. ²¹ Anum al-Masi se naan ɔŋ tɛd te kusiŋ eyo nabo, Raa ɔlin uun kusiŋ naajege bo don ki. Bin bo aan gɔɔ naajege k'tɛdkiga kalaŋ ute naan se, ute doobm al-Masi se bo, naajege j'aki tɛdn jee aak bɛɛ naan Raa ki.

6

¹ Aan gɔɔ naaje k'tɛdn naaba kalaŋ ute *Raa se, naaje k'j'eemsen nɔɔ j'ɔɔ: bɛɛ Raa kɛn naan tɛdsen se, ɔŋten t'ɛdŋki aan gɔɔ nakɔ cɛrɛ. ² Taa Raa taad maakɔ Kitap ki ɔɔ:

Kaadn m'an tɛdn bɛɛ jeege tu jaay aas se, maam m'booyga keemi

daayum naaje se j'ing ute maak-raapo; naan jeege tu se naaje k'jee daayge num gan naaje bo k'ted jeege ted jee maalge naan Raa ki; j'aakje num aan gōo jee ok dim eyo, num gan naaje se j'ok nakge paac.

¹¹ Naase jee Kōrint ki, naaje se k'taadsenga taar toof tal o j'ōodsenga taar maakje ki se o naaje k'jese. ¹² Naaje se j'ōod k'naṅsenga taar maakje ki, num naase bo 'baate kōōdjeki taar maakse ki. ¹³ Anum maam se m'taadsen aan gōo bubm ken taad geninge tu: oōdjeki taar maakse ki o 'jejeki aan gōo ken naaje k'jese se.

*ŋnte 'tumki kalaṅ ute jeeḡen ken aal te maakde do Isa *al-Masi ki eyo*

¹⁴ Jeeḡen aal te maakde do Isa al-Masi ki ey se, ŋnte 'dōkki taar se kalaṅ. Anum nakṅ ute doobina o nakṅ ken *kusiṅ se, nakṅ ade tum kalaṅ se utu la? Gōtn wōor ute gōtn oōd se kōṅ tum kalaṅ la? ¹⁵ Al-Masi ute *Bubm sitange se 'kōṅ dōkṅ taarde kalaṅ la? Debm aalga kaal maakiṅ do Isa al-Masi ki ute debm ken aal te maakiṅ ey se 'kōṅ dōkṅ taarde kalaṅ la? ¹⁶ *Bee Raa ute bee maragge se, dim aden dōkṅ tum kalaṅ se utu la? Taa naajege paacki se bo bee Raa ken ing zεεε, aan gōo ken naaṅ malin taadn maakṅ Kitap ki o:

Maam m'kiṅg ute naade o m'lee daande ki,

maam m'tedn Raade o naade 'tedn jeemge.†

¹⁷ Taa naaṅ se bo Meljege Raa taad jeemge tu o:

'Teecki naatn maakṅ jeege tun kusiṅ se o 'baa ingki gen dose.

Nakṅ ken asen tujṅ naanum ki se

ŋnte 'lekiṅki o maam m'asen dōōdn kōkṅ jiga.‡

¹⁸ Ter Meljege Sidburku deek o: maam m'asen tedn Bubse

† 6:16 Aak Lb 26.11-12 o Ezk 37.27. ‡ 6:17 Aak Eza 52.11.

᠔᠔ naase amki 'tɛdn̄ gɛnumgen gaabge ute kengen mendge. §

7

¹ Jee maak-jemge, aan g᠔᠔ *Raa taadjenkiga taad ᠔᠔ utu ajeki tɛdn̄ nakgen se, k'tug k'daapki rojege: j'᠔᠒te 'saapki ᠔᠔ j'᠔᠒te 'tɛdki nak᠒ *kusi᠒ naan Raa ki. Aan g᠔᠔ naajege k'beerki Raa ki se, i᠒gki ki᠒g ken *salal naani᠒ ki.

*P*᠔l maaki᠒ raap do jeege tun Kōrint ki

² ᠔᠔djeki maake ᠔᠔ 'jejeki. Naaje ɛ, k'tɛf te nak᠒ *kusi᠒ nam ki eyo, k'rej te nam gen tuj nam eyo, ᠔᠔ nam ɛ j'aani᠒ te dal gen kuun dimi᠒ eyo. ³ Ken maam jaay m'taadsen taargen se, taa m'asen k᠔᠒᠒ mindse eyo. Deere, taar se maam m'taadi᠒oga taada m'᠔᠔: naaje se k'jesse ᠔᠔ ken yoje ɔbu kaajje, naaje se k'tɛdkiga kalan̄ ute naase. ⁴ Maam se m'jeelse, maakum tap ᠖᠔ naaj dose ki eyo. Ute nakgen ᠔᠒᠒ ken aan doje ki se kic ᠖᠔, maam m'᠔k maakum t᠔᠔᠔ ᠔᠔ ute naan̄ se kic ᠖᠔, maakum raap den aak eyo.

⁵ 'Jeelki, ken naaje jaay j'aan taa naan̄ Masedoan ki se, naaje j'᠔᠒ te g᠔tn̄ t᠔᠔l maakje eyo. Num g᠔t᠔ baa se paac nakgen ᠔᠒᠒ aan doje ki, jeege i᠒᠒o roje ki ᠔᠔ g᠔tn̄ se nirlje ᠔᠒᠒je gak gak. ⁶ Num Raa debm ɛ᠒jen kaay kaam se, naan̄ ᠖᠔ sɛljenga maakje ᠔᠔ ɛ᠒jenga kaay kaama ute kaan Titn̄ g᠔tn̄ ara se. ⁷ Num ute kaani᠒ g᠔tn̄ ara sum eyo, na᠖᠔ Tit taadjenoga ᠔᠔ naase ɛ᠒᠒kiroga kaay kaama. Kesse ᠖᠔ ken sɛljen maakje ᠔᠔ ɛ᠒jen kaay kaama naaje ki kici. Naase 'jeki ᠔kki amki kaak᠒ ute kaamse tak. Taa nak᠒ naase 'tɛdki jig ey se ɛ᠒senga maak-tuju. Naase se 'je amki naaka ji jee w᠔᠔yunge tu. Ken maam jaay m'booy taar se, maakum raap den aak eyo.

§ 6:18 Aak 2Sam 7.8, 14.

⁸Taa naan̄ se ɓo, maktubm ken maam m'raan̄sen se jaay tuj̄senga maakse kic num, nabo maam ki se m'aakin̄ se ɔk taar eyo. Deere, metn-jiki se, maam m'ɔɔ m'raan̄in̄ te ey kic ɓo jiga, taa maktubm se maam m'aakin̄ se tuj̄senga maaksen den aak eyo, nabo ken tuj̄sen maakse se daan̄in̄ dɔk te eyo. ⁹Num gar̄ ɓorse, maam maakum raap taa maktubm ken maam m'raan̄sen se. Ey num maam se maakum raap taa maaksen tuj̄se eyo. Num ken ɔlum jaay maakum raap se, taa naase 'jeelkiga kusiṅse ɔɔ 'terlkiga maakse do Raa ki. Taa naan̄ se ɓo, maak-tuj̄n̄ naase se aan gɔɔ ken Raa maakin̄ jen ro ki, bin se naaje se k'tedsen te kusiṅ eyo. ¹⁰Taa maak-tuj̄n̄ ken iin̄o gɔtn Raa ki se ɔl deba terl maakin̄a ɔɔ ɔlin̄ gɔtn kaaj ki; ɔɔ maak-tuj̄n̄ bin se ɔk taar eyo. Num gar̄ maak-tuj̄n̄ gen do *duni se le, naan̄ se ɔl deba yo ki. ¹¹Deere, maak-tuj̄n̄ naase se iin̄o gɔtn Raa ki. Aakki nak̄j ken naan̄ ɔlse naase 'tedki: ɓorse naase 'naar 'terlkiroga gen ted̄n nak̄j bεε, naase 'jeki aki taad 'daapm taarse, nak̄j naase 'tedkiro se 'saap̄in̄ki ɔɔki ken ted̄in̄kiro te ey kic ɓo bεε, kusiṅ naase 'tedki se ɔsenga beere maakse ki, naase je amki kaaka, naase 'dɔŋki 'je aki ted̄n nak̄j ken Raa maakin̄ jen ro ki, ɔɔ debm ken ted̄ kusiṅ se, naase 'jeki j'aṅ dabara. Ute nakgen naase 'tedki paac se, naase 'jeki taad̄n jeege tu ɔɔki maak̄j nakge tun se, ɔlsen naase eyo.

¹²Bin ɓo, maktubm ken maam m'raan̄sen se, maam m'raan̄ debm ken ted̄ kusiṅ naap̄in̄ ki se eyo, ey le deb ken naan̄ k'tuj̄in̄ maakin̄ se eyo kici. Num maam m'raan̄sen se, taa m'je naan̄ Raa ki se, naase malinge aki jeel rose ki, naase se 'jejeki ute maakse paac ɔɔ 'jeelki taar naaje k'taad̄sen se le, taar met ki. ¹³Kese ɓo nak̄j ken εd̄jeno kaay kaama. Naan̄ se εd̄jeno ɓo kaay kaam sum eyo, num naaje se maakje raapo den aak eyo ken j'aak Tit

jaay maakin raap se, taa naase paac 'raapinkiroga maakin aak eyo. ¹⁴ Ken maam jaay m'olin gotse ki se, maam m'tōomsenga naaniñ ki ð borse naase olumki te maakñ sōkōñ ki eyo. Taa taargen paacñ naaje k'taadseno se, met ki ð tōom ken naaje k'tōomseno naan Tit ki se kic bo, met ki, k'ted te taar-kōōb eyo. ¹⁵ Kaad ken naan ingo gotse ki se, naase 'dōōd okinñkiroga jiga, aalinñkiroga maak ki ð 'took uunkiroga taariña. Ken naan jaay saap do nakge tun naase 'tedinñkiro paac se, òlin naan jese den cir ken deete. ¹⁶ Maam se maakum raapo taa m'jeelse, naase se jee ken maam m'kōñ kaal maakum dose ki paac.

8

*P*ol ð k'tiir gen noogñ genaagen Jeruzalem ki

¹ Genaamgen dōobm *al-Masi ki, maam m'je m'asen taada: naaje k'je naase aki jeele nakñ ken *eglizgen taa naan Masedoan ki ted se. Kese taad ute bæe ken *Raa tedden. ² Naade se ute nakgen ðñ den ken aan dode ki ð naaden ken daay nañ tak tak se kic bo, naade maakde raap aak eyo ð edga nakge dena ute maraadde. ³ Kaam do rode sum se, naade edga ð maam se m'saada, nakñ naade ed se den cir ken naade kōñ kedā. ð nakñ se naade malinge bo uuno doa gen kedn nakgen se. ⁴ Naade tōnd meta daar cirr metje ki ð ken bæeki se, naade kic bo je kedn dim gen noog genaagen dōobm al-Masi ken taa naan Jude ki. ⁵ Nakñ naade edo se cir nakñ ken naaje k'l'ōndo doje do ki. Deet deet se naade edo rode Meljege tu, ter naade took gen ted nakñ ken naaje k'taaddeño, aan gōō Raa maakin jen ro ki.

⁶ Aan gōō Tit baagoga tiir tusn nakge gotn naase jeege tun Kōrint ki se, taa naan se bo naaje k'taad metñ j'ō: n'terl n'baa n'nañ naabiñ jiga se gotse ki. ⁷ Naan Raa ki se,

naase ɔkki nakge den aak eyo: naase aalkiga maakse paac do Isa al-Masi ki, naase 'jeelki 'taadn taara jiga aak eyo, naase 'jeelki taar met ki, ɔɔ napa kaay kaam ute maak-je ken naaje j'ok dose ki jaay, naase aakiŋki se, naase kic bo 'lee 'tediŋki aan gɔɔ gen naaje se kici. Taa naan se bo, naase kic num, naabm gen tiir ese se, 'tediŋki ute maakse paac.

⁸Maam m'taadsen se, m'je naase aki 'tiir se taa tɔɔg eyo, nabo ken ɔlum jaay m'taadsen bin se, taa eglizgen kuuy se naar tusga nakɲ noogo dena. Ute naan se bo, maam m'je aki tɛdn bin se taa aki taadn jeege tu naase ɔkki maak-je do jeege tun kuuy kici. ⁹Anum naase 'jeelki bɛɛ* gen Mɛljege Isa al-Masi se: ey num naan se debm ken nakge paac kaam jina, nabo taa naase se, naan ɔn roŋ tɛd debm daaye, taa ute daayiŋ se, asen tɛdn naase jee nak denge naan Raa ki.

¹⁰Do nakge tun naase aki kɛd se, maam m'je m'asen taadn maak-saapuma ken asen tɛdn bɛɛ naase ki: dogɔtge tu se, naase bo uunkiro do deet deet gen kɛda, ɔɔ naase bo jee 'baagkiro tiir deet deet kici. ɔɔ bɛɛki num, bɔrse se, naabm ken naase uunkiro do ro ki se, 'tɛd naŋiŋki. ¹¹Bin num bɔrse naabm se 'tɛd naŋiŋki. Aan gɔɔ naase uunkiro do jiga gen tɛdiŋ se, 'naar 'tɛd naŋiŋki ute nakɲ ken naase ɔkki jise ki se kici. ¹²Ken naase jaay ɛdki dim ute maakse paac se, Raa took do ki ɔɔ ken naase jaay ɔkki dim ey se, naan kic tɔnd metse eyo.

¹³Maam m'je m'asen tɛdn jee daayge taa jee kuuy bo kɔŋ dode eyo, num maam m'jese, naase 'paacki akiga kaasa. ¹⁴Anum bɔrse naasen ken ɔkki nakge den se, ɛdki jeege tun ken baatde baata, taa biin kuuy jaay naase ɔkki baata ɔɔ naade ɔk den se, naade asen kɛdn naase ki kici. Bin se naase 'paacki akiga kaasa. ¹⁵'Tɛdn aan gɔɔ ken

* 8:9 Bɛɛ ese se je taad ute kɛrcɛɛ.

Kitap taad ɔɔ: Kɛn jeege jaay tɔso kɔsn k'danɪŋ maan†se, jee tɔso dɛn se lɛ ɔsɔ ɔɔp te eyo ɔɔ jee kɛn tɔso baat se lɛ, kɔsɔ baatdɛn te eyo kici.

Pɔl ɔl Tit Kōrint ki

16 K'tɔɔmki Raa kɛn tɛd maakɪ Tit ki jaay jesen dɛn se, aan gɔɔ kɛn naan tɛdɔ maakɪ naaje ki se kici. 17 Tit se naaje k'tɔndga mɛtɪna ɔɔ naan kic ɔo tookga gɛn ɔaa gɔtse ki. Num naaje sum ɔo k'taadɪn j'ɔɔ n'ɔaa eyo, num naan mala ɔo uunoga doa gɛn ɔaa gɔtse ki, taa naan je asen ɔaa noogo. 18 ɔɔ naaje k'j'ɔlɪn ute gɛnaa kuuy kɛn *eglizge paac tɔɔmɪna taa Labar Jigan gɛn *al-Masi se, naan taadɪn jeege tu jig aak eyo. 19 Tɛr do naabɪn kɛn naan tɛd se, eglizge bɛɛr ɔɔdɪno taa k'ɔaa mɛrtɛ tɛlɛ, taa ajɛn noogɪ gɛn 'tiir 'tusn nakge. Naabm jigan esɛ se, kɛsɛ *'nookɪ Mɛljege mala ɔɔ taadɪn jeege tu ɔɔ naaje se j'ɔk maak-jea gɛn noogɪ jeege. 20 Gursn kɛn jeege tiir ɛdɛno jije ki se, tɛdga dɛna. Gursn se, naaje k'ɔɔɔbɪn jiga taa naaje k'je jeege kɔɪ taadɪn taar ɪŋ kus roje ki eyo. 21 Taa naaje k'je k'tɛdɪn nakɪ ute dɔɔbɪn se naan Mɛljege tu sum eyo, num naan jikilimge tu kici.

22 ɔɔ ute jeegeɛn ɔaa se se naaje k'j'ɔlsɛnga gɛnaajɛn kuuy kici, naaje k'naam k'dɔɔlɪnga dɔɔɔ nabo naaje se j'ɔɪɪn naan se je naabm Raa. ʔɔrsɛ kic ɔo, tɛr daala, naan ɛd rɔɪ paac taa asɛn noogo taa naan se jeelse naase se jee 'tujki ɔrmse eyo. 23 Tit se lɛ, naan debuma ɔɔ naaje k'tɛdɔ naaba tɛlɛ gɔtse ki. Gɛnaagɛn k'ɔaa tɛl se, eglizge ɔo bɛɛr tɔɔdɛ ɔɔ ɔldɛn gɛn ɔaa tɛdɪn naaba gɔɔ naadɛ ki ɔɔ ute naabm naadɛ lee tɛd se, nookɪ al-Masi. 24 Taa naan se ɔo, jee se, naase ɔkɛki ɔɔɪ. Bin ɔo eglizgɛn ɔldɛno se jaay

† 8:15 Maan esɛ se kɔsn kɛn Raa ɔɔɔyɪno maakɪ raa ki ɔɔ ɛdɔ gaan *Israelge tu do dɔkɪna do kɔd-ɔaar ki. Aak Ekz 16.18.

booyga num, tōom kēn naaje k'tōomsen naase se, naade jeele, taarje se mēt ki.

9

Edki ute maak-raapo

¹ Taa nakgen kēn k'tiir k'tusin gen noogŋ jee Raagen taa naaŋ Jude ki se, taa naaŋ se, maam m'je m'asen raan ziidn do ki ey sum. ² Maam m'jeele naase 'je adeki noogo ɔ naan jeege tun Masedoan ki se, maam m'tōomseno m'deekden m'ɔ: «Jee taa naaŋ Akayi ki se doŋotge tu tap bo, naade daapga daap rode gen tiiri.» Kēn jee Masedoan ki jaay booy bin se, maakde ki se, denin je tiir gen noogŋ jee taa naaŋ Jude ki kici. ³ Nabo maam m'olsen genaagen ese se, taa tōom kēn maam m'tōomseno naase se ted nakŋ cere eyo. Taa maam se m'je nakgen naase 'tiirinŋkiga tiir aan gɔɔ kēn maam m'taadseno ro ki se, 'daapinŋkiga jiga. ⁴ Ey num kēn jee Masedoan ki jaay baadoga ute maam tele ɔ ɔnsen naase 'daapki te rose gen tiir ey bɔrt se, sɔm naase amki kɔl maakŋ sɔkɔŋ ki, taa naaje se k'taaddenga taad j'ɔɔ naaje k'jeelse, naase se 'daapkiga daap rose gen tiir nakgen se. Bin se naase kic bo sɔkɔŋ asen tɔɔlo. ⁵ Taa naaŋ se bo, maam m'saap m'ɔŋin ted jiga se, maam m'ɔl genaage kɔnd naana baa gɔtn naase ki do naaje ki. ɔ maam m'je nakgen naase aki tiir se anki tusn daapa. Bin bo kɔr maam m'baa se, m'an kɔŋ naase 'tus 'daapinŋkiga. Ute naaŋ se jeege jeele naase mala bo uunki doa gen tiir nakgen se ute maakse paac, ey num nam bo ɔlsen taa tɔɔg eyo.

⁶ 'Jeelki, debm jaay ɔc cɔkɔ se le, kɔj kic bo cɔkɔ sum, ɔ debm jaay ɔc den se le, kɔj kic bo dena. ⁷ ɔŋ naŋa naŋa kic bo nakŋ naaŋ uunga do ro ki se edin ute maakinŋ paac, ɔnte 'naaja. Nam ɔnte kɔlsen taa tɔɔgɔ gen tiiri. Taa *Raa se je debm kēn ed ute maak-raapo. ⁸ Raa se ɔk tɔɔgɔ asen

tēdn bēēn paac ute maraadiṅa, taa daayum naase aki kōṅ nakṅ kēn asen kaasn kingse, tēr naan̄ asen 'ziidn nakge do ki ɔɔ ute nakgen naase ɔkki se, naase aki 'tēdn bēē paac jeege tu. ⁹ Aan gōɔ kēn Kitap taad ɔɔ:

Naan̄ ɛdga nakge ute maraadiṅa jee daayge tu

ɔɔ bēē kēn naan̄ tēd se, daayum naan̄ tēdṅn̄ ute doobiṅa.*

¹⁰ Raa ɓo ɛd̄ kupu jeege tu gen kōɔɔ ɔɔ naan̄ ɓo ɛd̄den nakṅ kōɔɔ; naan̄ utu asen kēdn̄ nakge naase ki kici ɔɔ nakgen se naan̄ utu an̄ 'ziidi, ɔɔ ute naan̄ se ɓo naase aki kōṅ tēdn̄ bēē dena jeege tu ute doobiṅa. ¹¹ Raa asen kēdn̄ nakgen asen kaasa, bin ɓo ute nakgen se naase aki tēdn̄ bēē jeege tu ute maraad se. Ute nakgen naase ɛdjekiro jaay naaje k'ɓaado k'j'ɛd̄den se, naadē utu tōm Raa ro ki.

¹² Ute naabm kēn naase 'tēdki gen tiir tusn nakge se, gen noogṅ jee Raage sum eyo, num ute naan̄ se 'kōl jeege paac tōm Raa den aak eyo. ¹³ Naabm naase aki tēd se taadn̄ jeege tu 'jeele naase se jee 'tujki te ɔrmse eyo ɔɔ deer deer, naase se aalkiga maakse do Labar Jiga gen *al-Masi ki ɔɔ 'took ṅṅkiga do ki. Taa naan̄ se ɓo kēn jee den jaay 'kaakse, naadē *nookṅ Raa do ki ɔɔ tēr, naadē an̄ tōmɔ taa naase ɛdki naksege ute maakse paac jee Raage tu ɔɔ jeege tun kuuy kici. ¹⁴ Raa tēdsenga bēēn̄ den aak eyo. Kēn jeege jaay kaakṅ bēē Raa tēdsen se, naadē asen jea, tōnd mētn̄ Raa taa naase ɔɔ tōm Raa. ¹⁵ K'tōmki Raa taa bēē naan̄ tēdjeki se, tap ɓo gen taad eyo.

10

Pōl tērl jeege tun ɔkiṅ mindiṅ do naabiṅ ki

¹ Maam m'ɓo kēn jeege taad ɔɔ kēn naan̄ jaay utu te naaje se, naan̄ *debm* ɓeere, ɔɔ kēn naan̄ jaay ɓaaga dōk se, *naan̄ taad* beer nam ki eyo. Num aan gōɔ *al-Masi debm

* 9:9 Aak KKR 112.9.

bεε ወ dalul se, maam kic maakse ki se m'je tēdn aan gōō naana. ² Maam m'tōnd mētse, 'terlki saapse bin ḃo ken m'ḃaa gōtse ki se, m'asen taadn aan gōō debm taad ḃeer nam ki ey sum. Taa jee mētinge utu maakse ki se taad taar-kōḃḃ ወ: maam m'tēd naaba se taa m'aan je ḃim ro ki aan gōō jikilingen lee tēd se. Jeegen taad bin se, maam m'aden taadn m'ḃeer eyo. ³ Deere, naaje se k'jikilinge aan gōō jeegen ḃaa se paac. Nabo ḃo ken naaje k'ḃo se, tec aan gōō gen jikilinge se eyo. ⁴ Gaḃ nakgen naaje k'j'udn ḃōḃḃ se tec gen jikilinge se eyo, num nakgen naaje k'j'udn ḃōḃḃ se, iino gōtn *Raa ki. Nakgen se ḃk tōḃḃ gen tōḃḃ *ḃee tōḃḃ ken jee wōḃyge lee toomni. Jeegen ḃk saapm jig ey se taargen naade ḃaa taada se, naaje k'gaasde. ⁵ Bin ḃo nakgen paacḃ ken ḃk tōḃḃ ወ magal rodē se ken gaas jeege ḃḃ jeel Raa ey se, naaje k'gaasde kici. Jikilinge se naaje k'tēdden naade terlga maak-saapde taa tookḃ taar al-Masi. ⁶ Kaad ken jaay naase 'booy 'took uunkiga taar al-Masi ute maakse paac se, jee ken baate tookḃ taariḃ se ḃe, naaje j'utu j'aden kōnd ḃoob ki. ⁷ Naase aakki nakḃ ken j'aakiḃ ute kaama sum. Ken nam jaay ḃeek ወ naan tēdga gen al-Masi se, ḃ'kōḃ jeele naaje kic ḃo gen al-Masige. ⁸ Ken do naabum ki se jaay, maam m'tōmga rom den dena do tōḃḃ ken Mēljege edumo se, maam sōḃḃ tōolum eyo. Taa Mēljege edumo tōḃḃ se, taa m'asen noogo aki ziidn ḃaa ute naan se, ey num gen kutse eyo. ⁹ Ute maktubum gen maam m'raansēn se, maam m'je tēdn aan gōō debm ken je asen kōl ḃeere maakse ki eyo. ¹⁰ Taa jee mētinge taad ወ: «Ken Pōl jaay raan maktubge se taaringen maak ki se, taargen deer deere ወ ወḃḃ, num gaḃ ken naan jaay ḃaado maakjege tu se, naan tōḃḃḃ ḃe gōḃ ወ taariḃ ḃe tōl ser eyo.» ¹¹ Debm jaay taad bin se, ḃ'jeele, taargen naaje k'ḃok jaay k'raandēn maakḃ maktubge tu se, ken naaje

jaay k'baaga maakse ki se, naaje j'an̄ tēdīn̄ aan gōō ken naaje k'raan̄jō se.

¹² Bēre, jeege ese se tēd̄ rodē bō jee magalge, wō naaje se le j'kōŋ k'taadn̄ j'wō j'aas kaas ute naadē eyo! Ken naadē aak rodē se, nam aas ute naadē gōtō wō ken naadē baa baa dōōjŋ rodē le dōōj ute naadē malinge sum. Naadē se jee do tēdga gen naadē eyo. ¹³ Num gaŋ naaje se j'kōŋ tōom roje j'an̄ deel ute gōtīn̄ eyo. Num naaje se k'tōom roje ute gōtn̄ naaŋ gur naabm ken Raa taadjeni ken ōlje bini k'j'aano gōtse ki. ¹⁴ Ken naaje jaay j'ingō te gōtse ki ey num, keŋe aan gōō naaje k'j'aal k'deelga naaŋ gur ken Raa taadjeni. Num naaje k'j'ōŋki j'aal deel te naaŋ gur se eyo, deere, naaje bō j'aano deet deet gōtse ki ute Labar Jigan gen al-Masi se. ¹⁵ Do naabm jeege tun kuuy se, naaje se j'kōŋ tōom roje eyo, taa naaje le maakŋ naabje ki se, k'tōom roje k'deel te gōtīn̄ eyo. Num gaŋ naaje j'ōnd doje do naase ki k'je kaal maaksen do Isa al-Masi ki se 'ziidn̄ baa ute naanīna. Ute naaŋ se bō naaje k'tēdn̄ naaba wō naabje se ziidn̄ baa ute naanīna aan gōō ken Raa maakiŋ jen ro ki. ¹⁶ Ter, naaje k'baa maakŋ naaŋge tun dōk cir naaŋ naase se, taa gen baa taadn̄ Labar Jiga jeege tun ken bii kalaŋ booyīn̄ te eyo, taa naaje se k'je tōom roje do naab jeege tun kuuy eyo. ¹⁷ Gaŋ aan gōō ken Kitap Raa taad̄ wō: *Debm jaay je tōom roŋ num, ŋ'tōom roŋ do nakge tun Meljege tēda.** ¹⁸ Taa debm iin̄ sum bō tōom roŋ se, tōom roŋ ken naaŋ tōom se met ki eyo; num gaŋ tōom ro ken met ki se, debm ken tēd̄ nakŋ ken tōol Meljege tu.

11

Pōl ute jee ken tēd̄ rodē wō naadē *jee kaan̄ naabm Isa al-Masige

* 10:17 Aak Jer 9.23.

¹ Borse maam m'je m'asen taadn aan gōō debm derle nabo do taarumge tu se aayki kaamse aasin̄ki do ki. Ge-naamge, maam se kic bo aayki kaamse 'serkumki. ² Maam se m'saap do naase ki aan gōō ken *Raa saap dose ki ken tec aan gōō mend ken ni taa gaabin̄ se. Dō maam m'je m'asen kedn gaab ki kalaŋ dō gaabm ese se naan̄ bo *al-Masi. Taa naan̄ se bo maam m'je m'asen baa naan̄n̄ ki aan gōō goon mend ken ing bōōb roŋ gaabm keesiŋ ki sum se. ³ Aan gōō do dōkiŋ wōōjō baado derl Awa se, maam m'beer m'ōō som nam asen derl bin kici dō saapse se tedn jig eyo dō aki tuj ōrmse dō aki kōŋ dōōkŋ ute al-Masi ute maakŋ kalaŋ eyo. ⁴ Nam kuuy baado taadsen metn taar Isan kuuy tec aan gōō gen naaje k'taadsen se eyo, dō taadsen metn taar nirl kuuy tec aan gōō ken naaje k'taadsen se eyo dō ken naan̄ jaay baado taadsen Labar Jigan kuuy ken tec aan gōō gen naaje ey se kic bo, naase 'serkdeki tap.

⁵ Jeegen naase aakdeki aan gōō jee kaan̄ naabm Isagen k'jeel jeel gōtde ese se, naade se ōŋ cirum maam eyo. ⁶ Deere, maam m'jeel taadn taara jiga den eyo, nabo jeel nakge sum se maam m'ōkō. Naase kic bo 'jeelki maakŋ nakge tun naaje k'ted paac se, naaje k'taadsesiŋga tal met dena.

⁷ Ken maam m'taadseno Labar Jiga gen Raa se, maam m'ōōp rom baata dō m'uunsen ro naase bo raan. Labar Jiga gen Raa se le maam m'taadseno cere. Bin se maam m'tujiŋga la? ⁸ Kaad ken maam m'tedo naaba gōtse ki se, maam m'tooko *eglizgen kuuy bo ōgumo dō naade utu jide taa maama. ⁹ Kaad ken maam m'ingo gōtse ki jaay, naka baa baatum se, maam m'tōnd te metn dim gōtse ki eyo. Nabo genaagen doobm al-Masi ken taa naan̄ Masedoan ki se bo baado edum nakŋ ken aasum kinguma. Kaad ken se, maam se m'tōnd te met dim gōtse ki eyo dō borse kic le, m'tōnd metse eyo. ¹⁰ Aan gōō maam m'dōōk ute al-Masi

se, maam m'taad taar met ki, do nakge tun se nam jaay am gaasn gen tōom rom maakŋ taa naaŋ Akayi ki se, gōtō. ¹¹ Gen di jaay maam m'baate gen kuun naka gōtse ki se? Bin se maam m'jesen ey la? Num Raa jeele, maam se m'jese.

¹² Nakŋ maam m'teđ se bōrse kic ɓo m'teđ aan gōo naaŋ ese se. Taa bin se jee teđ rođe aan gōo jee kaanŋ naabm al-Masige se kōŋ tōom rođe eyo deekŋ ɔ naabm naade se, tec aan gōo gen naaje. ¹³ Jee se teđ rođe aan gōo naade jee kaanŋ naabm al-Masige, ɔ ute naabm ken naade teđ se, naade aanŋ jeege dala ɔ naade teđ rođe aan gōo jee kaanŋ naabm al-Masige. ¹⁴ Nakŋ naade teđ se ajenki kōŋ kōkŋ taad eyo. Taa *Bubm sitange kic ɓo teđ roŋa aan gōo *kōdn Raa ken teđ gōtō wōor keley se. ¹⁵ Bin num nakgen se ɔnten 'kōksen taad eyo ken jee teđn naabm Bubm sitange jaay teđ rođe aan gōo jee teđn naabm ute doobinŋ se. Bii ken biide 'naŋ se, Raa utu ade dabar do nakge tun ken naade teđo se.

*P*ɔl taad taa dubar ken naaŋ ɔŋ maakŋ naabinŋ ki

¹⁶ M'anŋ taadn dōol daala, nam ɔnten kaakum aan gōo debm derle. Ken naase jaay 'saap ɔki maam debm derle kic, num 'tookki aan gōo ken naase 'saapinŋki se, bin se ɔnumki maam kic m'tōom rom cōkō. ¹⁷ Taar maam m'je m'anŋ taad se Meljege ɓo undum kul eyo, naɓo ken maam jaay m'tōom rom se, maam se m'taadn aan gōo debm derle. ¹⁸ Aan gōo jeege dena lee tōom rođe gen nakgen do *duni ki sum se, maam kic ɓo m'tōom roma. ¹⁹ Kale, naasen jee jeel-targe, jee derlge se kic ɓo, naase 'serkdeki ute maak-raapo. ²⁰ Ken jeege teđsen ɓulu, aansen dala, ɔs jise, kujunse, naade teđ rođe magal cirse naase ɔ naade tōndse metn bise ki kic ɓo, naase se aasinŋki. ²¹ Taar m'taadnŋ se sōkōŋ kic ɓo tōoluma taa naaje se j'ok tōog

eyo gen tēdn aan gōō gen naade se. Num gan ken deba jaay ok nakj ken naan an tōom ron ro ki se, maam kic m'ok nakj ken m'an tōom rom ro ki kici. Kese maam taad aan gōō debm derle bo taada. ²² Ken naade bo *Ebrege le, maam kic m'kod Ebre. Ken naade bo gaan *Israelge le, maam kic m'kod Israel. Ken naade bo metjil *Abraam le, maam kic metjilina. ²³ Ken naade bo o naade jee tēdn naabm al-Masige se le, maam se m'cirde naade se. (Gōtn se maam m'taad aan gōō debm derle bo taada.) Maam m'tedō naaba m'ōor nan tak tak, k'tokumoga dangay ki met dena, k'tōndumoga ute meeje den aak eyo, met dena oōp cōkō sum bo ey num j'amo tōōlō. ²⁴ Metn mii se, magal Yaudge okumoga tak bo tōnd dōolum ute meeje met sik-mōtō-kaar-jernaj*. ²⁵ Metn mōtō j'ok k'tōndumo ute sirdi, jē-kalanj k'tōndumo ute koa je j'am tōōlō, metn mōtō markaba terece oō maam m'ōōpo maakj maane ki, jē-kalanj se m'toodō oō m'leko maakj baar ki. ²⁶ Maam m'leedōga merte met dena, m'nirlum tece gen ganj oolge se, jee boogge teecumo nirluma, taasum Yaudge teecumo nirluma oō jee ken Yaudge ey kic bo teecumo nirluma, maakj gēgerge tu se beer tēdumoga, do kod-baarge tu se beer tēdumoga, do baar ki beer tēdumoga oō jee ken tēd rode aan gōō jeegen dōobm *al-Masi ki se kic bo, teecumo nirluma. ²⁷ Maam m'dabar m'tēdn naaba m'ōor nan tak tak met dena, bi kaamum kic m'tood eyo. Gōtn metinge se bo tōolumo oō maane kic bo tōolumo, met dena m'ōs dim eyo, kuulu oōnuma oō kala kic bo aasum eyo. ²⁸ Dubargen kuuy kic bo utu, nabo m'kōnj taad ey sum. Daayum maam se m'saap dena do *eglizge tu paac. ²⁹ Ken nam jaay ok tōōg ey se, m'aakiñ se tēdum oōōō aan gōō

* 11:24 Maakj *Ko Taar ken Raa edō Musa ki se deba jaay tujga num, j'ōnte tōndiñ ute meeje cir ji si-sōō.

maam kic ɓo tɔɔgum gɔtɔ. Ɔɔ ken nam jaay tɛdga genaɔn oocga maakɲ *kusiɲ ki se, m'aakiɲ se tɛdum ɔɔn aak eyo. ³⁰ Maam se m'je tɔɔm rom eyo num ken naase 'jeki maam m'tɔɔm rom tak kic num, m'tɔɔm rom do tɔɔgum ken baat se. ³¹ Raa ken Bubm Mɛljege Isa, naan ken jeege lee tɔɔmiɲ gen daayum daayum se, jeele maam se taad taar-kɔɔb eyo. ³² Do dɔkiɲ ken maam m'ingɔ maakɲ gɛgɛr ken Damas ki se, gaar taa naan gɔtn ese roɲ Aretas, magal ken naan ɔndiɲ maakɲ gɛgɛr ken ese se, tɔnd jeege taa-doobge tu taa am kɔkɔ. ³³ Gaɲ naade uun ɔlumo maakɲ baar ki ɔɔ uun ɓɔyumo naagrɲ durdur ki ute taa penɛtɛr ɔɔ gɔtn se, maam m'aaɲ m'ɔtɔ.

12

Nakɲ ken Mɛljege teec naan Pɔl ki ɔɔ taadiɲ metiɲa

¹ Maam m'je tɔɔm rom eyo nabo naase ɔlumki m'tɔɔm rom tak. Nabo m'aakiɲ se tɔɔl sɛr eyo. Ɔɓɓɓe maam m'je m'taadɲ ute nakgen Mɛljege teeco naanum ki jaay taadumo metiɲ se. ² Maam m'jeele gaaba kalaɲ debm *al-Masi se, ɓɓɓɓe ɔkga ɓaara sik-kaar-sɔɔ, ɔɔ gaabm se *Raa uun ɓaansiɲ maakɲ raa ken raan cir paac paac, jaay ɓo ɔk tɛrlo. (Ken naan ook ɓaa raan se ken utu roɲa lɔ ute roɲ eyo, maam m'jeel eyo, kɛse Raa ɓo jeele). ³⁻⁴ M'jeele, gaabm se Raa uun ɓaansiɲ gɔtn naan ki mala (nabo ken naan ook ɓaa raan se utu roɲa lɔ ute roɲ eyo, maam m'jeel eyo, kɛse Raa ɓo jeele) ɔɔ ken naan jaay aan gɔtn naane se, naan booy taargen deel do ken debkilimi an kɔɲ kaasn taad eyo ɔɔ Raa undiɲ te kulu gen taadɲ naan se ey kici. ⁵ Ey num gen debm bin se, maam m'kɔɲ tɔɔm roma, nabo gen maam maliɲ se, m'tɔɔm rom do tɔɔgum ken baat se sum. ⁶ Ken maam jaay m'je tɔɔm rom kic ɓo, maam m'kɔɲ tɛdɲ debm dɛrl eyo, taa taargen maam

m'taad se, taar met ki. Nabo maam se m'je tōom rom eyo taa sōm jeege am kaakum aan gōō debm k'jeel jeel gōtina dō am kōkŋ maam bo dōŋ cir taar ken naade booyo teeco taarum ki ute nakgen naade aakum maam m'tēdō se. ⁷ Taa nakgen Mēljege teeco naanum ki jaay taadum metin se, m'aakden se deel doa. Taa m'kōŋ tōom rom do nakge tun maam m'aakdeno ey se, Mēljege dōŋ nakŋ aan gōō kōrōndō* maakŋ rom ki, dō nakŋ aan gōō kōrōndō se *Bubm sitange bo dōlo kōdin taa am dabara dō am gaasn m'kōŋ tōom rom eyo.

⁸ Met mōtō maam m'eem nōō metn Mēljege tu m'ōō nakŋ se ŋ'ōōdumsin naatn rom ki. ⁹ Num gan naan terlum dō: «Bēē maam m'tēdi se bo, aasiga sum. Taa kaad ken naai 'tōōgi baat se bo, maam m'taadn tōōgum ute maraadn doi ki.» Bin bo maam se m'tōōm roma do tōōgum ken baat se, taa al-Masi se taadn tōōgin dom ki. ¹⁰ Taa naan se bo do tōōgum ken baat se, ken k'naajuma, nakgen dōŋ ken aan dom ki, ken k'dabaruma, ken k'lee k'teecom nirluma, ken nakgen se jaay aan dom ki se, maam maakum raapo taa al-Masi se; taa kaad ken maam tōōgum baat se jaay bo, maam m'ōŋ tōōgō.

Pōl saap do jee Kōrint ki

¹¹ Maam m'taadseno aan gōō debm dērlē se, dō naan se naase bo dolumki taa tōōgō. Ey num naase bo jee ken amkiro magala. Ken naade jaay taad dō maam se m'tōōl ser eyo kic bo, naaden jee ken aak rode aan gōō *jee kaan naabm Isagen k'jeel jeel gōtde se, dŋ cirum eyo. ¹² Ken maam jaay m'ingō gōtse ki se, naase dŋumki maam se m'debm maakum deere, dō m'aasin do nakge tun paacŋ aan dom ki. Dō ute tōōgŋ Raa se, maam m'tēdōga

* 12:7 Nakŋ aan gōō kōrōndō ara se taad ute kōōŋ ken dabarin maakŋ roŋ ki.

nakŋ-kōōbge ute nakgen deel doa. Ute nakgen maam m'teɔ se ɔ kɛn taadsen ɔ maam se, debm kaan naabm *al-Masi. ¹³ Anum nakgen kɛn maam m'teɔ *eglizge tun kuuy se, gōtn naase ki kic ɔ maam m'teɔnoga. Nakgen kɛn maam m'teɔn te gōtn naase ki ey se, maam m'tōnd te metn ðim gōtse ki ey sum. Bin se m'teɔsenga *kusiŋ la? Kɛn teɔsega kic num, 'teɔdumki kalde gen kɛn maam m'tōnd metn ðim gōtse ki ey se! ¹⁴ 'Booyki m'asen taada: tɛr daala ɔrse maam m'daapga roma gen ɔaa gōtse ki gen k-mōtoge, ɔ m'ɔaa gōtse kic ɔ maam m'je ðimse eyo, num maam se m'je naase malinge ey num m'je ðimse eyo. Taa bubge ɔ tus naka gendege tu ey num gaange ɔ, tus naka bubdege tu eyo. ¹⁵ Maam se kɛn m'ut jim paac taa naase kic num, maakum raapo. Deere, maam se m'je kutn jim sum eyo, naɔo rom paac kic ɔ m'an kediŋ taa naase. Anum kɛn maam jaay m'jese ðen bin se, naase kic amki kōŋ je baatn ne? ¹⁶ Naase 'jeelki maam se m'tōnd te metn ðim gōtse ki eyo. Naɔo jeegen mētinge maakse ki se taad ɔ maam se nakum metekɛ ɔ maam m'aaŋseno kaan ɔ dala ey num maam m'ōŋga ðim gōtse ki. ¹⁷ Maakŋ jeege tun maam m'ōlden gōtse ki se, deb kalarŋ maakde ki se ɔsga jise la? ¹⁸ Maam m'daar metn Tit ki cirr ɔ m'ol gena kuuy kɛn maam m'taadseno taariŋ se ute naana. Kɛn Tit jaay iŋgo gōtse ki se ɔsoga jise la? Lɔ maam m'ute Tit se naabm kɛn naaje k'teɔ se ɔ saapje se tec naap ey la?

¹⁹ Taargen naaje k'raaŋseno maakŋ maktub kɛn ese se, naase 'saap ɔki kaadn naane naaje k'je daapm taarje ɔ naanse ki sum. Bin eyo! Naaje se k'taadsen naan Raa ki aan gō kɛn al-Masi jen ro ki ɔ 'jeelki, jee maak-jejege, taargen naaje k'taadsen se, taa asen noogo aki ziidn ɔaa ute naanse dōobm al-Masi ki. ²⁰ Anum kɛn ɔlum maam m'beer se m'ɔ kaadn kɛn jaay maam m'ɔaa gōtse ki se, m'asen kōŋ aan gō kɛn maam m'jen ro ki eyo ɔ naase

kic lē amki kaakse amki kōjum aan gōō ken naase 'jenki ro ki ey kici. Maam m'je se m'asen kōj naase 'tedki tēd dēkēŋe ute naap eyo, 'tedki tēd maak-kilimi ro naapge tu eyo, 'tedki tēd taa mooyo ute naap eyo, 'niki ni ro naapge tu eyo, wōdki kōōd naap eyo, 'taadki taad taar iŋg kusu ro naapge tu eyo, 'magalki magal rosege eyo wō ecki kēc naap eyo. ²¹ Maam m'beer m'wō sōm bii ken maam m'terl gōtse ki kuuy daal se, Raam am kōlum sōkōŋō am tōl naanse ki. Maam m'beer m'wō sōm, ken m'kaan gōtse ki se, m'kōj jee kusinge dēna ken terl te maakde do Raa ki eyo. Kaadn naane, naade utu iŋg tēd nakj tuj debkilimi naan Raa ki wō lee ees naapa rēŋ rēŋ wō tēd nakgen jig eyo ken maakde jen ro ki. Taa naade se bō ken am kōlum maam m'utu m'baa keeme.

13

Dejŋ Pōl kaam mōōtn

¹ Maam m'je baa gōtse ki wō ken ara se tēdn gen k-mōtōge. Aan gōō ken Kitap taadni: «Gen kaakj mētn taargen daanse ki se, wŋ jeege dio ey lē mōtō 'tēdn saadge.*» ² Ken maam m'ingō gen k-dige gōtse ki se, jee ken tēdō *kusiŋ deete ute kēngen kuuy se, maam m'taaddēnoga taada. Anum bōrse maam dōk ute naase se kic bō, maam m'taadden daala m'wō: «Bii ken maam m'baa gōtse ki se maam m'ade kōj eyo.» ³ Ute dōobm maam se, maa naase je aki jeele, kēse aan gōō *al-Masi mala bō taada. 'Jeelki, daanse ki se, al-Masi se tōōgŋ baat eyo, num naaŋ se tēd naaba ute tōōgŋa. ⁴ Deere, Isa al-Masi se wŋ rōŋ k'tup k'tōōliŋ ro kaag ki aan gōō debkilim ken tōōgŋ gōtō se. Num ute tōōgŋ *Raa se, naaŋ duroga daan yoge tu wō bōrse naaŋ utu iŋg zēere. Anum naaje kic num k'dōōkga ute naaŋa. Ken k'l'jaakje se, naaje kic num

* 13:1 Aak Dt 19.15.

aan gōō jee tōōgdē baata nāō naaje j'asesin taada, naaje se j'ing k'dōok ute al-Masi se ute tōōgŋ Raa.

⁵ Naase aakki rose jiga ōō tōndki metn rose jaayo, ken naase ōō aalkiga maakse do al-Masi ki deer num, naase kic ōō aki jeele. 'Jeelki ey la ken Isa al-Masi jaay utu maakse ki se? Ken naase jaay aak ōōkki te metn rose jig ey num, bēē, naase 'took aalki te maakse do Isa ki eyo. ⁶ Maam m'saapm m'ōō naase utu aki 'jeele ōō naaje lē k'taadsesinga nakŋ ken naase anjenki kaakŋ jeel ro ki se. ⁷ Naaje k'tōnd metn Raa se k'je aki kōōdn dose ro kusin ki. Naaje se ken jeege ōō aakje aan gōō jee ken taad taar met ki ey kic num, naaje k'je j'asen kaakŋ naase aki tēdn nakŋ bēē. ⁸ Taa naaje se j'an kōŋ kaasn gen tēdn nakŋ ken ōōa kalan ute taar met ki ey se, num naaje se j'ōk tōōgō gen taadn taar met ki sum. ⁹ Kaad ken jaay naase 'tōōgki, ōō naaje tōōgje baat se, kēse naaje maakje raapo. Kēse ōō ōlje naaje k'tōnd metn Raa, taa asen terl dāapm rose gen kaal maaksen do naan ki. ¹⁰ Taa naan se ōō ken maam m'dōk ute naase kic num, m'raansēn maktubm se taa ōōii ken maam m'aanga gōtse ki se, ute tōōgŋ ken Meljege edum se, m'asen tēdn ōōŋ ey sum. Taa tōōgŋ naan edumsin se, gen kutn jeege eyo, num gan gen noogŋ jeege 'ziidn ōōa ute naandē.

Pol taad nan taariŋa ōō tēdden tōōse

¹¹ Genaamgen dōobm *al-Masi ki, ōōrse do taar tōōlin ki se, m'je m'asen taadn m'ōō: ingki ute maak-raapo, 'tēdki bēē 'ōōaaki ute naanse, edki kaay kaama naapge tu, ōōkki taarse kalan ōō ingki ute lapia. ōō Raa debm je jeege ōō edden lapia se, 'king ute naase. ¹² Ken 'ōōaaki ōōa tēdn tōōse se, 'baam 'tōōkki naapa ōō aayki ciil naapge†. Jee Raagen

† 13:12 Jeege Pol raanŋden se, ken naadē ōōa ōōa tēdn tōōse naapge tu se, baam tōk naapa ōō aay ciil naapge.

ḏoobm al-Masi kēn gōtn ara paac se, kic ḥo tēdsen tōṣe.
¹³ Ɔn̄ bēe gen Mēljege Isa al-Masi, maakje gen Raa ṵ tum
kēn *Nirl Salal lee tum jeege se, 'tēdn ute naase.

Kitapm ken Raa doko kiji ute jeege New Testament in Kenga

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenga

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

